

I.OTURUM-TARTIŞMALAR

Aslan Coşkun, Oturum Başkanı

Konuşmacılara teşekkür ediyoruz. Gerçekten birbirinden ilginç üç tane bildiri sunuldu. Şimdi bildirilerle ilgili soru sormak isteyen veya kısa olarak katkı sağlamak isteyenlere söz vereceğim. Yalnız, söz alan, soruyu kime sorduğunu ve adını soyadını lütfen bildirsın.

Buyurun, efendim.

Bülent Çetin

Bülent Çetin, Bursa. Evet, değerli arkadaşlar, ben sunumunu sunan arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Özellikle eğitim eğitim eğitim diyoruz; şimdi eğitime üç boyutlu bakmak lâzım: Mesleğe girmeden önceki eğitim, aday meslek mensupları dediğimiz stajyerlerimizin eğitimi, diğer boyutu da ruhsatlı meslek mensuplarının eğitimi.

Tabii, uluslar arası eğitim standartları 01.01.2005'de uygulamaya girecek. Mesleğe girmeden önceki eğitime baktığımız zaman, öncelikle girmeden önceki eğitim, Hocamız da söyledi, teorik bilgi nerede alınır; ekonomik kariyerde alınır, yani üniversitelerde alınır. Oradan mir eğitim donanımı ile gelmesi lâzım.

Tabii, bizim yapıya baktığımız zaman, eğitim vereceğimiz kişiler arasında eşitlik yok. Yani, eğitim eşitler arasında verilir. Bu sefer eğitim programlarınızı buna göre yapmak zorunda kalacaksınız. Çünkü yapımızda ticaret lisesi mezunları var, gene 2 yıllık meslek yüksek okullu arkadaşlarımız var. Tabii burada eğitimi nasıl vereceğiz, o da bir muamma. Eşitler arasında eğitim olması lâzım.

Yine Hocamızın belirttiği bir şey vardı, IFAC'ın üniversite ve eş değer programları dışında iki yıldan fazla staj öngörüyor. Bunda IFAC ne demek istiyor? Oysa ki bizim temel görüşümüz, tamamen akademik mezun olmayan bu mesleğe girmemeli ve biz akademik mezun olan insanlara eğitim vermeliyiz diye düşünüyorum.

Üniversitelere büyük görevler düşüyor, bizim gücümüz yetmedi. Sayın ekonomiden sorumlu Bakanımız aramızda, çok uğraş verdi meslek yasasında; ama özellikle üniversiteler kendi içinde ve bu TÜRMOB camiasına büyük destek vermelidirler diye düşünüyorum.

Nedeni de şu: Çünkü oradan mezun oluyor, oradan eğitim alan insanlar bu mesleğe girmeli diye mücadelesini vermeli.

Tabii o dallara da baktığımız zaman onu da ayırmak lâzım, yani işletme ve iktisat fakültesinin dalları gerçekten muhasebe eğitimi alan kişilerin bu mesleğe girmesini sağlamalı. Bu arada da üniversiteler bize bu konuda çok büyük destek vermeli diye düşünüyorum. Ama, baktığımız zaman, üniversite mezunları arasında da eğitim anlamında yine eşitlik yok. Yani bir ekonometri bölümünden mezun olan veya istatistik bölümünden mezun olanlarda da, yine bir muhasebe görmediği için bir eğitimlerinde bir dengesizlik var diye düşünüyorum.

Tabii eğitim boyutu da, işte aday meslek mensupları dedik, biz TÜRMOB olarak, camia olarak bunu yapmaya çalışıyoruz. Ama, orada dengesizlik olduğu zaman, tümü akademik olsa eğitim programlarımızı buna göre düzenleyeceğiz.

En son şeye da katılıyorum tabii, ruhsat almış meslek mensuplarının mutlaka eğitim sürecinden; buradaki temel amaç IFAC'ın yapmak istediği, mevzuatları takip ediyor mu, kendini güncel olarak yetiştirebiliyor mu? Bu anlamda da mutlaka eğitim programlarına katılıp ve yeterlilik sınavlarından sonra mesleğe devam edip etmediğinin izlenmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Bu arada ben üniversite hocalarımızdan bu anlamda bize destek olmasını istiyorum. Kendi görüşleri ne? Yani eğitimi, işte teorik olarak akademik kariyerde alabileceğiz. Ticaret lisesi veya 2 yıllık meslek yüksek okulundan aldığımız zaman; çünkü dünyada ekonominin temel noktası da muhasebecilik, bu kadar basit şekilde girişler olmamalı, bu kadar basit şekilde de bu mesleğe insanlar girmemeli düşüncesindeyim.

Hocalarımızın bu konuda görüşlerini de almak istiyorum.

Aslan Coşkun, Oturum Başkanı

Başka soru sormak isteyen?. Buyurun efendim.

Masis Yontan

Önce sayın konuşmacılar teşekkür ediyorum. Eğer bir daha dünyaya gelirim, ben de öğretim üyesi olacağım. Herhâlde Amerika'ya gitmeyeceğiz bizler artık, imkânımız yok, ama Amerika'yı da sakın buraya getirmeyelim.

Ben önce Ahmet Köse Hocama bir soru sormak istiyorum, soru şu: Felsefede "acaba" dediğimiz zaman şüphe başlamıştır. Buradaki de, getirmiş olduğunuz meslekî şüphecilik ve yargıya varmak kaygısıyla neyi izah etmek istediniz?

Orhan Çelik Hocamıza şöyle bir soru sormak istiyorum: Bildiğiniz gibi, tüm üniversiteler bağımsızdır, eğitimde de bağımsız; ama çeşitli eğitim dallarına bölünüyorlar, muhasebeyi de çeşitli şekillerde işliyorlar. Burada üniversiteler arasında bir çalışma olamaz mı?

İkincisi, daha önce de söz ediyorduk, hizmet sektörü, hizmetin stoklanmasından söz ediyorduk. Bildiğiniz gibi hizmette stoklama olmaz. Ama son zamanlarda yarı üretilmiş hizmet ya da üretilmiş ama teslim edilmemiş hizmet kavramları da çıktı. Burada söz ettiğiniz "hizmet sanayii" ya da "hizmet stoklanmasını" da tek düzen muhasebe sisteminde, örneğin 154 ve 155 gibi hesaplarda yer alması sağlanabilir mi? O hesaplar çünkü boştur, stok hesaplarında yer alabilir mi?

Yakup Selvi Hocama çok teşekkür ediyorum, çok akıcı bir konuşma yaptınız. Burada siz şey mi getirdiniz, artık meslekte branşlaşmayı mı getirdiniz?

Teşekkür ediyorum.

Aslan Coşkun, Oturum Başkanı

Evet, ilk olarak Sayın Köse, siz mi?

Ahmet Köse

Şimdi, sorulan soruları sırayla cevaplamaya çalışacağım; ayrıca benim yetersiz olduğum konuda da Fatih Yılmaz bana yardımcı olabilir bu konuda.

Özellikle bir kere şunu da söylemek istiyorum sorulara cevap vermeden önce. Biz bu standartları irdelediğimizde şunu gördük ki, çok bilimsel dayanağı olan şeyler değil bunlar. Sadece tecrübelerden çıkarılmış ve bu tecrübeler sonunda olmasında yarar görülen öneriler, tamamı. Yoksa çeşitli araştırmalar, çeşitli bilimsel çalışmalar sonunda varılmış yargılar ve bunun sonunda da getirilen öneriler değil. Bir kere onu söylemekte başta yarar var.

Şimdi, muhtemelen Türkiye'de olduğu gibi bütün dünyada da aynıdır. Özellikle profesyonel muhasebeci olmayı düşünen veya profesyonel muhasebeci olmaya aday olan kişilerin eğitimi konusunda gerçekten önemli farklılıklar var. Bu, özellikle standartta da belirtilmiş, bildirinin bir yerlerinde de var diye tahmin ediyorum, özellikle de Amerika'da 2 yıllık eğitim sürecinden bahsediliyor, hatta ve hatta lise eğitimi sonrası muhasebecilik mesleğine geçişten bahsediliyor, yani hiç üniversite eğitimi almadan.

Dolayısıyla, oradan anladığımız kadarıyla muhtemelen Amerika'da da aynı şeyler söz konusu. Dünyanın diğer ülkelerinde de, muhtemelen bizde olduğu gibi lise sonrasında veya iki yıllık bir eğitimden, dört yıllık bir eğitimden, hatta dört yıllık bir eğitim almış olsa bile, işte açık üniversite örneğinde olduğu gibi örgün veya işte uzaktan eğitim gibi farklı eğitim yöntemleriyle eğitim alarak muhasebeci olmayı düşünen veya muhasebeci olan kişiler söz konusu.

Şimdi burada yapılabilecek şeylerden bir tanesi, gerçekten standardın da öngördüğü ve yapılan katkılarda da belirtildiği gibi, bir üniversite dengi veya üniversite diploması şartı koşmak. Bu belki de işin en kolay tarafı. Ama, hem mevcut durumda, hem de belki gelecekte hâlâ bir lise mezununun veya ne bileyim bir iki yıllık okul mezununun muhasebeci olmayı düşünmesi kaçınılmaz bir olgu olabilir.

Bunun için, benim gördüğüm kadarıyla yapılacak yegâne şey yeterlik sınavlarıdır. Açıkçası, yeterlik sınavlarının ciddi bir şekilde uygulanması ve bu sınavlarda başarılı olanların profesyonel muhasebeci olarak fonksiyonlarını yerine getirmelerine izin verilmesi, ruhsatlandırılması bir çözüm. Yani, aday ticaret lisesinden mezundur, ama burada da bizim zikrettiğimiz gibi çeşitli eğitim yöntemleriyle kendi kendini yetiştirebilir, kurslara gidebilir, üniversite dengi bazı sertifika programlarına katılabilir, yani elinde diploması yoktur ama, üniversitede verilen eğitime eş değer eğitimleri çeşitli şekillerde tamamlayabilir ve çok büyük ölçüde de staj şartını yerine getirebilir. Dolayısıyla, bakarsınız, üniversiteden mezun bir adaydan daha fazla birikimlidir ve meslek kuruluşlarının açtığı sınavlarda başarılı olur. Dolayısıyla, kanımca burada en önemli kriter, ciddi bir yeterlik sınavı olması gerekir ki, bildiğim kadarıyla TÜRMOB da böyle bir sınav yapıyor. Ama tabii ciddiyeti konusunda, dünya standartları ölçüsünde ne derecede ciddidir, o ayrı bir tartışma konusu.

Bu konuda benim söyleyebileceklerim, yani özellikle eğitim konusunda söyleyebileceklerim bu.

Ama gönül arzu eder ki, bütün adayların üniversite mezunu olması ve bu mezuniyet sonunda böyle bir geçişin gerçekleşmesi şeklinde bir uygulama belki artık günümüzde daha da geçerli bir uygulama olabilir.

Bilim, meslekî şüphecilik ve yargıya varma ifadesinden şunu kastediyoruz: Özellikle muhasebecinin önüne gelen sorunlar veya önüne gelen bilgileri çok fazla irdelemeden, olduğu gibi kabul edip onun sonunda birtakım kararlar alması çok doğru olmayabilir. Yani burada şüphecilikten kastımız, bir kaygı, yani o verinin, o bilginin arkasında yatan başka herhangi bir şeyler var mı, bunun araştırılmasıyla ilgili bir ifadedir.

Yargıya varma da, bu araştırma sonunda en doğru sonuca ulaşmak, en doğru kararı vermek. Dolayısıyla, bunların hepsi, gerek şüphecilik ve bu şüphecilikten hareketle irdeleme yapma ve bu irdeleme sonunda bir yargıya varma, aslına bakarsanız, hem ciddi bir tecrübe, hem de ciddi bir alt yapı birikiminin sonucu.

Dolayısıyla burada söylenen şey de, bir muhasebecinin toplumun kendisinden beklediği fonksiyonu etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için, olayları, sorunları olduğu gibi kabul etmemesi, bunları irdelemesi ve kendi yargı süzgecinden geçirerek en doğru karara varmasını ifade ediyor.

Dolayısıyla, buradaki şüphecilikten kastımız olumsuz anlamda bir şüphecilik değildi.

Fatih Bey, sizin ilâve edeceğiniz bir şey var mı?

Fatih Yılmaz

Evet. Şimdi sorduğunuz sorularda bana da yönelen bir soru vardı. Birincisi, "branşlaşma mı kastediyorsunuz?"

Branşlaşmayı ben kastetmiyorum, uluslar arası arenada mesleğin gittiği yer böyle. Mevcut size sunmaya çalıştığım standart tebliğinde de, taslak niteliğindeki standartta da, uluslar arası denetim yapan meslek mensupları için meslek örgütü, "burada söylenenler minimumdur, bunun daha üstünde kriter getirebilir" diyor.

Demek ki denetimi, "bir lokal denetim, bir de uluslar arası denetim yapan meslek mensubu" diye ayırıyor, bunu ben yapmıyorum.

Bir başka sözünüz, "Amerika'yı mı buraya getiriyoruz?"

Biz Amerika'yı falan buraya getirmiyoruz, Amerika ve dünya kendisi buraya geliyor. Eğer biz uluslar arası olacaksak, IFAC'a üyeliğimizi koruyacaksak onun getirdiği kriterlere uymak zorundayız. Ve bunları ben söylemiyorum, burada konuşulanların hepsi IFAC'ın son zamanlarda çıkarttığı standartlar.

Dolayısıyla, burada söylenenlerin hepsi, bizim bir katkımız yok. Şunu sakın unutmayın: Bu tebliğlerin içinde bizim bir katkımız yok. Biz, mevcut taslak niteliğindeki standartları aldık, okuduk, sizlerle paylaşıyoruz. Buraya getirilenlerin hepsi IFAC'ın söylediği şeyler.

"Eğitim stoklanır mı" diye sordunuz. Eğitim stoklanır efendim. "Hizmettir" diyorsunuz, evet, hizmettir ama, eğitim stoklanır.

Geçen gün televizyonu karıştırdım; canımız sıkılmıştı zapping yapıyorum, kusura bakmayın ama, yemekten biraz feragat edeceksiniz. Hocalarımdan bir tanesi, Cengiz Erdamar'ı televizyonda gördüm, TRT4'de, Açık Öğretim eğitimi yapıyordum. Aa, Hocam bıyıklı; Hocam bıyığını keseli seneler oldu, ama televizyonda Hocam bıyıklı. Açık Öğretim, Hocamın 10 sene önce yapmış olduğu bir eğitimi kasete almış, eviriyor çeviriyor 10 senedir herkese gösteriyor. Bakın eğitim yapıyor, muhasebe eğitimi yapıyor. Eğitimi stoklamış mı? Evet efendim, eğitimi stoklamış.

Bilgisayar ortamında, web ortamında dataları giriyorsunuz, eğitim notları diyorsunuz, bunları finansal muhasebe notları diye girin, torunlarınız sizin notlarınızı okur ve muhasebeyi öğrenir.

Bir başka husus efendim; "bir daha dünyaya gelseydim sizin gibi eğitimci olmak isterdim" diyorsunuz ama, biz sizi aynı zamanda bir eğitimci olarak da tanıyoruz Masis Yontan Bey. Staj Eğitim Merkezinde verdiğimiz derslerden haberdarız, orada dağıttığımız eğitim notlarından haberdarız, onları biz takip ediyoruz.

Dolayısıyla, hepimiz eğitimci, hepimiz öğrenciyiz mezara kadar efendim.

Teşekkürler.

Aslan Coşkun, Oturum Başkanı

Evet, mikrofonu uzatabilir miyiz?

Ülkü Sönmez

Ülkü Sönmez, yeminli malî müşavir, İstanbul Odasından. Benim sorum Yakup Selvi'ye.

"Bu tip sempozyumlara katılımdaki katılım saati de meslekî yeterlilikle ilgili eğitim sürecinden sayılacak" dediniz. Bu tip sempozyumlarda sertifikalar ya bugün olduğu gibi sempozyum öncesinde katılım belgeleri veya sempozyum sonrasında verilir.

Benim sorum, sempozyumu havuzda geçirenlerin saat ücretleri nasıl hesaplanacak veya katılım süreleri? Bununla ilgili de bir kıstas gelecek mi standarda?

Yakup Selvi

Bu sorunun cevabı meslek etiği içerisinde yer alıyor. Teşekkür ederim.

Aslan Coşkun, Oturum Başkanı

Başka soru soran olmadığına göre oturuma son veriyorum.